

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

עירובין דף צז.

מה הוא הביאור תפילין ישנות או חדשות?

חדשות	ישנות	
לא ניכר אם היה בהם קשר, או אם היה בהם קשר תפילין	ניכר שהקשר שהיה - הוא קשר של תפילין	לרבא - מיירי באיכא רצועות אבל אינן קשורות¹
שאינן הרצועות קשורות ²	והרצועות קשורות	לאבוה דשמואל בר רב יצחק - מיירי כשיש רצועות

הקונה תפילין ממי שאינו מומחה³, כמה תפילין צריך לבדוק?

בלקח כמה צבתים ⁵	בלוקח תפילין בודדות ⁴	
צריך לבדוק כל צבת וצבת	בודק ג', ב' של ראש ואחד של יד או להיפך	לרשב"ג - דבתלת הוי חזקה
	בודק ב', אחד של ראש ואחד של יד	לרבי - דבתרי הוי חזקה

המוצא תפילין בעת הסכנה כדלהלן, כיצד ינהג?

יוליכנ פחות פחות מד' אמות	לתנא קמא: יכסן וילך לו		
לא ינהג	כך ינהג - דאין לחוש שיבזום ⁶	בסכנת לסטים ישראל - משנתנו	לל"ק ברש"י
ינהג	לא ינהג - שלא יבזום	בסכנת לסטים עכו"ם - ברייתא	
לא ינהג	כך ינהג - שלא יהרג	בסכנת שמד שגזרו עכו"ם - משנתנו	לל"ב ברש"י
ינהג	לא ינהג - שלא יבזום	בסכנת לסטים עכו"ם - ברייתא¹	

¹ לפי"ז ביאר רבא דמחלוקתם האם אדם טורח לעשות קמיע כעין תפילין, דהנה נחלקו ר"מ ור' יהודה האם מכניס גם תפילין חדשות או רק ישנות, דלר"מ מכניס גם חדשות, ומשום שס"ל שאין אדם טורח לעשות קמיע כעין תפילין, ואפי' לא נותן בו רצועות. ואילו ר' יהודה ס"ל שאדם טורח לעשות קמיע כעין תפילין ונותן בקמיע רצועות, וכיון שכן בחדשות יש לחוש לקמיע, ורק בישנות שניכר שהקשר שהיה הוא קשר של תפילין, דהיינו בשל ראש כמין דל"ת, ובשל יד כמין יו"ד, דזה ודאי לא עושה בקמיע, לכן מותר להכניסם.

² ולפי"ז אין ראיה שמחלוקת ר"מ ור' יהודה היא אם אדם טורח או לא טורח, אלא נחלקו האם מותר לעשות בתפילין קשר של עניבה כדי להכניסם, דר' יהודה ס"ל שלא יכול לעשות קשר עניבה, וכדאמר רב חסדא שקשר עניבה פסול בתפילין, או כדאמר אב"י שס"ל לר' יהודה שלעשות עניבה בשבת הוא איסור דאורייתא, ומטעם זה הוא לא יכול להכניסם בחדשות, ואילו ר"מ ס"ל שיכול לעשות קשר של עניבה ולהכניסם, ולכן לשיטתו לא שאני ליה בין חדשות לישנות.

³ ביארו התוס' (ב"ד הלוקח), דמיירי הכא בדיעבד, דלכתחילה אין לקחת אלא מן המומחה אפי' אם רוצה לבדוק.

⁴ דיש לתלות שכולם נעשו אצל אדם אחד.

⁵ הדרך היא לקנות כל צבת (-חבילה) ממישהו אחר, ולכן לכו"ע צריך לבדוק מכל צבת וצבת.

⁶ ולפי"ז מקשה הגמ' איך אמר ר"ש שנותנם לחברו וחברו לחברו, הרי כיון שאין חשש של ביזוי תפילין איך מזלזל ר"ש כל כך באיסורי שבת לעשות כן בכל כך הרבה אנשים. ומתרצת הגמ' דחסורי מחסרא והכי קתני: דתי"ק מיירי בסכנת לסטים ישראל - ואז מכסן, אבל בסכנת לסטים עכו"ם - מוליכנ פחות פחות מד' אמות, ואילו ר"ש חולק וס"ל שבכה"ג שעדיף שיתנן לחברו וחברו לחברו.

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

עירובין דף צז:

לאמוראים דלהלן, אליבא דר' יהודה מה מותר ומה אסור להעביר מחוץ לתחום בשבת,
ע"י שיתן לחברו וחברו לחברו?²

מה מותר?	מה אסור?	
טלטול המים	טלטול החבית	ללוי ³
טלטול המים והחבית	----	לרבא ⁴
טלטול המים והחבית בשיירא	שלא בשיירא הכל אסור	לרב יוסף ⁵
בשיירא: אפי' שקנו המים והחבית שביתה לא בשיירא: מים שלא קנו שביתה וחבית אפי' שקנתה	לא בשיירא: במים (וחבית) שקנו שביתה	לאביי
טלטול המים והחבית	-----	לרב אשי ⁶

היה קורא בספר העשוי כמגילה בראש הגג (רה"י) ונתגלגל חלק אחד מהמגילה ללמטה כדלהלן,
והחלק האחר אחוז בידו⁷, מה הדין?⁸

תוך י' לרה"ר ⁸	תוך מלא מחט לרה"ר	נח על קרקע רה"ר	
מותר להחזירו אצלו	אסור להחזירו אצלו		לתנא קמא
מותר להחזירו אצלו	אסור להחזירו אצלו		לר' יהודה
מותר להחזירו אצלו			לר' שמעון

¹ ומיירי באופן של הסיפא של המשנה שמצא צבתים רבים, שאין יכול להספיק להכניס את כולם עד השקיעה, שהדין במשנה ששומר עליהם עד חשיכה ומביאם. אכן עתה לא יכול לעשות כן דמפחד מלסטים עכו"ם שלא יהרגוהו, לכן הדין הוא שיכול להביאם בבת אחת. ועל זה מקשה הגמ', כיון שמשנתנו מיירי בסכנת שמד, איך מיעץ ר"ש למוסרן לחברו וחברו לחברו, הא אוושא מילתא טפי ויבואו להורגו. ומתרצת הגמ', דחסורי מחסרא והכי קתני: דת"ק מיירי בסכנת שמד - ואז מכסו, אבל בסכנת לסטים עכו"ם - מוליכין פחות מד' אמות, ואילו ר"ש חולק וס"ל שבכה"ג עדיף שיתנן לחברו וחברו לחברו.

² במשנה איתא: רבי יהודה אומר נותן אדם תבית לחברו וחברו לחברו אפי' חוץ לתחום, אמרו לו (חכמים) לא תהלך זו יותר מרגלי בעליה, ע"כ. ומתקשה הגמ' להבין סברת ר' יהודה, הרי ודאי שגם הוא ס"ל דכלים קנו שביתה, ואסור להוציאם ממקום שביתתם, ומעמידה הגמ' בכמה אופנים.

³ מיירי במערה מחבית לחבית, ור' יהודה לטעמו שסובר שמים אין בהם ממש, ולכן ראובן מטלטל את המים בחבית שלו עד סוף תחומו, ושם מערה לחבית של שמעון, ושמעון מטלטל אותה עד סוף תחומו ומערה אותה לחבית לוי. דנמצא שלא יצאו החביות מתחומו, ולגבי המים אף שיצאו לא איכפת לי דאינם חשובים. ודוחה הגמ' דכל מה שמצאנו שר' יהודה סובר שהמים בטלים הם רק כשנבלעו בעיסה, אבל כשהם ניכרים, אדרבה ס"ל לר' יהודה שאינם בטלים אפי' בקדרה.

⁴ במים שנתמלאו היום מהנהר ולא קנו שביתה, ולכך אף שהחבית קנתה שביתה, מ"מ היא בטלה למים, ולכן מותר לטלטל את החבית אגב המים.

⁵ גם רב יוסף מעמיד בכה"ג, אלא שס"ל שכל ההיתר הזה נאמר רק בשיירא.

⁶ מיירי בחבית ומים של הפקר, ור' יהודה ס"ל דחפצי הפקר לא קונים שביתה, וחכמים שחולקים עליו הם ר' יוחנן בן נורי דס"ל דחפצי הפקר כן קונים שביתה.

⁷ וכיון שכן אין כאן איסור דאורייתא, אלא רק איסור דרבנן, ונחלקו באופנים דלהלן האם גזרו שבות שמא יבוא להביא גם בנפל לגמרי מידו או לא גזרו משום בזיון כתבי הקודש.

⁸ ומוקי לה בגמ' (לקמן דף צח.) בכותל משופע. ועיי' במסקנא שלא נחלקו ת"ק ור' יהודה.